

Udruženje građana Tim 42
PIB: 108558811 Matični broj: 28147341
Moše Pijade 7/26, 16000 Leskovac

**Republika Srbija
Ustavni sud
Bulevar kralja Aleksandra 15
11000 Beograd**

Predmet: Inicijativa za ocenu zakonitosti Uredbe o ponudi zamenskog putovanja za turističko putovanje koje je otkazano ili nije realizovano usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-COV-2 ("Sl. glasnik RS", br. 63/2020)

Podnositelac inicijative:

Udruženje građana Tim 42
ul. Moše Pijade 7/26
16000 Leskovac

Na osnovu člana 50. Zakona o Ustavnom суду podnosimo

INICIJATIVU

za pokretanje postupka za ocenu saglasnosti odredbi Uredbe o ponudi zamenskog putovanja za turističko putovanje koje je otkazano ili nije realizovano usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-COV-2 ("Sl. glasnik RS", br. 63/2020) sa odredbama Zakona o zaštiti potrošača ("Sl. glasnik RS", br. 62/2014, 6/2016 - dr. zakon i 44/2018 - dr. zakon), Zakona o obligacionim odnosima ("Sl. list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89 - odluka USJ i 57/89, "Sl. list SRJ", br. 31/93, "Sl. list SCG", br. 1/2003 - Ustavna povelja i "Sl. glasnik RS", br. 18/2020), Zakona o turizmu ("Sl. glasnik RS", br. 17/2019) i Ustava Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 98/2006)

OBRAZLOŽENJE

Uredbom o ponudi zamenskog putovanja za turističko putovanje koje je otkazano ili nije realizovano usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-COV-2 (dalje: Uredba) propisan je poseban način i uslovi pod kojima se može dati ponuda za korišćenje zamenskog putovanja. U čl. 2. Uredbe se kaže:

Organizator turističkog putovanja (u daljem tekstu: organizator putovanja), može putniku da ponudi zamensko putovanje za nerealizovano turističko putovanje koje je u celosti ili delimično uplaćeno zaključno sa 15. martom 2020. godine, bez obzira na period realizacije, a koje je otkazano ili nerealizovano u periodu vanrednog stanja ili kasnije usled okolnosti koje su prouzrokovane bolešću COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2.

Ovom odredbom ostavlja se na volju organizatoru turističkog putovanja da ponudi putniku zamensko putovanje u svim onim putovanjima koja su zaključena do 15. marta. U slučaju da organizator tako odluči, on daje ponudu koja je propisana članom 3. Uredbe i ta ponuda je

sastavni deo novog ugovora o organizovanju putovanja. Na ovaj način Uredbom su derogirana prava potrošača/korisnika usluga predviđena Ustavom i zakonima Republike Srbije.

Zakon o obligacionim odnosima propisuje:

Član 10

Strane u obligacionim odnosima su slobodne, u granicama prinudnih propisa, javnog poretku i dobrih običaja, da svoje odnose urede po svojoj volji.

Član 11

Strane u obligacionom odnosu su ravnopravne.

Član 15

U zasnivanju dvostranih ugovora strane polaze od načela jednake vrednosti uzajamnih davanja.

Zakonom se određuje u kojim slučajevima narušavanje toga načela povlači pravne posledice.

Član 16

Svako je dužan da se uzdrži od postupka kojim se može drugom prouzrokovati šteta

Član 17

Strane u obligacionom odnosu dužne su da izvrše svoju obavezu i odgovorne su za njeno ispunjenje.

Obaveza se može ugasiti samo saglasnošću volja strana u obligacionom odnosu ili na osnovu zakona.

Član 30 stav 1.

Pregovori koji prethode zaključenju ugovora ne obavezuju i svaka ih strana može prekinuti kad god hoće.

Obavezivanjem potrošača/korisnika usluga da pristanu na zaključivanje novog ugovora ili na to da im se postojeći ugovor menja, oslobođanje organizatora putovanja obaveze ispuni svoj deo ugovora i obavezivanje potrošača/korisnika usluga da prihvatu ponudu koju organizator učini suprotno je navedenim odredbama Zakona o obligacionim odnosima.

Zakon o zaštiti potrošača propisuje:

Član 98. stav 1. i 3.

Ako pre ugovorenog dana otpočinjanja turističkog putovanja organizator utvrdi da je prinuđen da izmeni pojedine bitne odredbe ugovora kao što su cena, destinacija, prevozno sredstvo, karakteristike ili kategorija prevoza, datum, vrstu, lokaciju, kategoriju ili nivo udobnosti smeštaja, organizator odnosno posrednik je dužan da izmene bez odlaganja saopšti potrošaču, u pisanoj formi ili na trajnom nosaču zapisa koji je lako dostupan potrošaču.

Potrošač može da prihvati izmene ugovora iz stava 1. ovog člana, uključujući izmenu prodajne cene turističkog putovanja ili da raskine ugovor o turističkom putovanju.

Član 99. stav 1. i 2.

Potrošač može pre otpočinjanja turističkog putovanja odustati od ugovora, potpuno ili delimično.

Ako potrošač pre otpočinjanja turističkog putovanja odustane od ugovora u primerenom roku koji se određuje s obzirom na vrstu turističkog putovanja (blagovremeni odustanak), organizator ima pravo na naknadu samo učinjenih administrativnih troškova.

Član 100. stav. 1

Ako pre ugovorenog datuma otpočinjanja turističkog putovanja potrošač raskine ugovor po osnovu člana 98. ovog zakona ili ako organizator iz bilo kog razloga raskine ugovor izuzev ukoliko je za to odgovoran potrošač, potrošač ima pravo izbora:

- 1) da prihvati zamenu ugovorenog turističkog putovanja drugim putovanjem istog ili boljeg kvaliteta i plati razliku u ceni;*
- 2) da prihvati zamenu ugovorenog turističkog putovanja drugim putovanjem slabijeg kvaliteta i naknadu za razliku u ceni;*
- 3) da zahteva povraćaj uplaćenih sredstava po osnovu ugovora o turističkom putovanju.*

Član 102 stav 1.

Organizator je dužan da potrošaču pruži turističko putovanje na način koji je ugovoren i u skladu sa obaveštenjem o podacima iz člana 93. ovog zakona.

Spornom Uredbom onemogućena su prava potrošača koja su propisana Zakonom o zaštiti potrošača, a pre svega pravo na odustanak od putovanja i pravo izbora predviđeno navedenim članom 100. st. 1. U članu 2. Uredbe se definiše i da je Zamensko putovanje novo turističko putovanje, kojim se zamenjuje nerealizovano turističko putovanje, koje je u celosti ili delimično uplaćeno od strane putnika, koje se realizuje na istoj ili drugoj destinaciji i čija vrednost nije niža od prodajne cene ili iznosa koji je putnik uplatio za nerealizovano putovanje. Dakle, ovim propisom ukinula se i obaveza saobraznosti turističkog putovanja iz člana 102. st. 1 već sada organizator faktički garantuje da će ponuditi ono putovanja koje je iste vrednosti. Samim tim uskraćeno je i pravo potrošačima/korisnicima usluge da reklamiraju nesaobraznu uslugu što je jedno od njihovih osnovnih prava.

Zakon o turizmu propisuje:

Član 67 stav 1. tačke 15), 16) i 19)

Turistička agencija je dužna da:

15) u pogledu bližih uslova i načina uplate sredstava od prodatog turističkog putovanja, načina uređivanja međusobnih odnosa organizatora putovanja, posrednika i putnika, postupi na propisan način;

16) na istinit, jasan, razumljiv i neobmanjujući način, obaveštava korisnika usluge o usluzi koju nudi, u pogledu načina, vremena pružanja usluge, realizacije, cene, posebnih pogodnosti, drugih troškova i sl.;

19) korisniku usluge omogući podnošenje reklamacije;

Član 68 stav 1. tačke 7) i 8)

Organizator putovanja je dužan da:

7) putniku vrati razliku između ugovorene cene putovanja i cene putovanja snižene srazmerno neizvršenju ili nepotpunom izvršenju usluga u roku od 15 dana, u slučaju neizvršenja ili nepotpunog izvršenja usluga obuhvaćenih programom putovanja, na propisan način;

8) putniku vrati uplaćena sredstva u slučaju otkaza putovanja od strane putnika, u visini određenoj opštim uslovima putovanja, u roku od 15 dana od dana otkaza putovanja;

Član 70 stav 2.

Ništave su odredbe ugovora o organizovanju putovanja kojima se isključuje ili smanjuje odgovornost organizatora putovanja.

Član 71 stav 1.

Opštim uslovima putovanja uređuju se prava i obaveze organizatora putovanja i prava i obaveze putnika.

Član 78

U slučaju neizvršenja ili nepotpunog izvršenja usluga obuhvaćenih programom putovanja putnik može da izjavi reklamaciju u roku od mesec dana od dana nastanka nepravilnosti ili 15 dana od dana završetka putovanja.

Organizator putovanja je dužan da bez odlaganja otkloni svako odstupanje od prodatog turističkog putovanja, odnosno da najkasnije u roku od osam dana od dana prijema reklamacije pisanim ili elektronskim putem odgovori putniku na izjavljenu reklamaciju.

Način podnošenja reklamacije, postupanje po podnetoj reklamaciji i dr. turistička agencija vodi u skladu sa propisima, kojima se uređuje oblast zaštite potrošača.

Uredbom je potpuno isključena odgovornost organizatora putovanja i obaveze koje proizilaze iz Zakona o turizmu, a sav teret stavljen na potrošače/korisnike usluga. Pored nesrazmernog opterećivanja, njima su ukinuta prava na reklamaciju.

Ustav Republike Srbije propisuje:

Član 21. stav 1., 2. i 3.

Pred Ustavom i zakonom svi su jednaki.

Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

Zabranjena je svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti, društvenog porekla, rođenja, veroispovesti, političkog ili drugog uverenja, imovnog stanja, kulture, jezika, starosti i psihičkog ili fizičkog invaliditeta.

Član 90. stav 1.

Republika Srbija štiti potrošače.

Član 194

Pravni poredak Republike Srbije je jedinstven.

Ustav je najviši pravni akt Republike Srbije.

Svi zakoni i drugi opšti akti doneti u Republici Srbiji moraju biti saglasni sa Ustavom.

Potvrđeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava deo su pravnog poretka Republike Srbije. Potvrđeni međunarodni ugovori ne smeju biti u suprotnosti sa Ustavom.

Zakoni i drugi opšti akti doneti u Republici Srbiji ne smeju biti u suprotnosti sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava

Uredbom Vlade Republike Srbije derogirana su prava potrošača/korisnika usluga garantovana Ustavom Republike Srbije, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o obligacionim odnosima, Zakonom o turizmu i mnogim drugim domaćim i međunarodnim aktima na koje republika Srbija obavezala. Svi oni građani koji su zaključili svoje ugovore pre proglašenja vanrednog stanja (15. mart 2020. godine) suštinski su diskriminsani u ostvarivanju svojih potrošačkih prava u odnosu na one građane koji su takve ugovore zaključili nakon prestanka vanrednog stanja iako su u istom pravnom položaju. To je učinjeno Uredbom, aktom manje pravne snage od svih u ovoj inicijativi navedenih. Zbog toga predlažemo da Ustavni sud razmotri inicijativu i da po provedenom postupku doneše sledeću

ODLUKU

UTVRĐUJE SE da odredbe Uredbe o ponudi zamenskog putovanja za turističko putovanje koje je otkazano ili nije realizovano usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-COV-2 ("Sl. glasnik RS", br. 63/2020) nisu u saglasnosti sa odredbama Zakona o zaštiti potrošača ("Sl. glasnik RS", br. 62/2014, 6/2016 - dr. zakon i 44/2018 - dr. zakon), Zakona o obligacionim odnosima ("Sl. list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89 - odluka USJ i 57/89, "Sl. list SRJ", br. 31/93, "Sl. list SCG", br. 1/2003 - Ustavna povelja i "Sl. glasnik RS", br. 18/2020), Zakona o turizmu ("Sl. glasnik RS", br. 17/2019) i Ustava Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 98/2006).

U Leskovcu, dana 12.06.2020. godine

УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА
ТИМ 42
ЛЕСКОВАЦ

Za podnosioca
Petar Đurović
predsednik UO